

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/196/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815201649
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815201649.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu: H., právne zastúpeného: X. proti žalovanému: X., adresa na doručovanie: Z., o zaplatenie 5.822,37 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 14C/43/2015-36 zo dňa 19. januára 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prievidza rozsudkom, č.k. 14C/43/2015-36 zo dňa 19.01.2016 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca (pôvodne D., po postúpení pohľadávky a pripustení zmeny žalobcu súčasný žalobca) domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 5.822,37 eur s príslušenstvom z dôvodu zmluvy o pôžičke uzavretej dňa 29.04.2011 pod evid. č. XXXXXXXX. Súčasne súd prvej inštancie uvedeným rozsudkom rozhodol, že žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznáva. Rozsudok zdôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovaným ako dlžníkom dňa 21.04.2011 (alebo 29.04.2011 - rukou písaná číslica v dátume na zmluve môže byť 1 alebo 9 - pozn. odvolacieho súdu) Zmluvu o poskytnutí účelovej pôžičky číslo XXXXXXXX. Na základe tejto zmluvy poskytol žalobca žalovanému pôžičku vo výške 5.000 eur na účely rekonštrukcie bytu, s celkovými nákladmi spotrebiteľa 4.648 eur, s počtom splátok 120, výškou mesačnej splátky 80,40 eur, termínom konečnej splatnosti 04/2021, ročnou úrokovou sadzbou 15,53 % a RPMN 15,53 %. Žalovaný splátky úveru neuhrádzal riadne a včas. Do dňa 29.02.2012 uhradil len sumu 519,37 eur. Listom zo dňa 29.02.2012, označeným ako „Predžalobná upomienka“, vyzval právny predchodca žalobcu žalovaného na zaplatenie dlžnej čiastky v celkovej sume 9.528,68 eur, v lehote 3 dní od doručenia upomienky. Po tejto výzve žalovaný nič neuhradil. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluva o pôžičke, uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným, je spotrebiteľskou zmluvou (s prihliadnutím na povahu účastníkov, obsah zmluvy a vopred pripravený text zmluvy na predtlačnom formulári) a zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere. V súlade s ustanovením § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa súd prvej inštancie skúmal, či žalovaný nárok nie je premlčaný a dospel k záveru, že premlčaný je, a to z dôvodu, že právny predchodca žalobcu listom zo dňa 29.02.2012 vyzval žalovaného k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorazovo, a to do 3 dní od doručenia tohto listu. Súd posúdil tento právny úkon právneho predchodcu žalobcu ako vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pohľadávky podľa § 565 Občianskeho zákonníka, pričom dôvodom na jeho vyhlásenie bolo, že žalovaný bol v omeškaní s úhradou viacerých splátok. Podľa § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy (v súčasnosti § 53 ods. 9) môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 (vyhlásiť mimoriadnu splatnosť celej pohľadávky) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Z prehľadu splátok a úhrad vyplýva, že žalovaný bol v omeškaní už od splátky splatnej dňa 20.10.2011, t. j. do 29.02.2012 to bolo spolu päť neuhradených splátok pôžičky. V zmysle ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka teda začala plynúť premlčacia doba najneskôr od 20.10.2011, keďže podľa názoru súdu prvej inštancie to bol deň zročnosti nesplnenej

splátky, pre nezaplatenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Keďže ide o občianskoprávny vzťah, premlčacia doba bola trojročná. Premlčacia doba teda začala plynúť dňa 20.10.2011 a uplynula dňa 20.10.2014, pričom návrh na začatie konania (žaloba) bol súdu doručený až dňa 05.02.2015, teda po uplynutí premlčacej doby. Právo na náhradu trov konania súd prvej inštancie žalovanému nepriznal z dôvodu, že mu trovy nevznikli, resp. si ich neuplatnil.

2. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 5.233,36 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 5.233,36 eur od 09.03.2012 do zaplatenia a náhradu trov konania a súčasne, aby odvolací súd konanie v časti o zaplatenie 58,01 eur s úrokom z omeškania z tejto sumy zastavil. Odvolanie zdôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci a nedostatočným zistením skutkového stavu. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil žalobcom uplatnený nárok ako premlčaný, keď počiatok premlčacej doby celého nároku aplikoval od splátky splatnej dňa 20.10.2011, t. j. prvej riadne a včas neuhradenej splátky. Takýto názor pod hrozbou začatia premlčania celého nároku bezprostredne po nezaplatení prvej riadne a včas neuhradenej splátky núti veriteľa vyvolať predčasnú splatnosť celého dlhu. Podľa žalobcu premlčacia doba začala plynúť v súlade s § 103 druhá veta v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka najskôr odo dňa nasledujúceho po splatnosti v poradí 10. splátky splatnej dňa 20.02.2012, pre ktorú bola vyhlásená predčasná splatnosť úveru. S odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 21Cdo/456/2006 žalobca poukázal na to, že pre splatnosť celej pohľadávky nie je významné, kedy najskôr mohol veriteľ požiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky z dôvodu jeho omeškania so splátkami, ale, či a kedy sa rozhodol svoje oprávnenie využiť, pretože inak by mal voči dlžníkovi naďalej nárok len na dojednané splátky. Žalobca tiež v odvolaní uviedol, že pokiaľ by odvolací súd dospel k právnemu názoru, že právnym úkonom právneho predchodcu žalobcu zo dňa 29.02.2012 nedošlo k predčasnému zosplateniu pohľadávky postupom podľa § 565 Občianskeho zákonníka z dôvodu absencie zmluvného dojednania možnosti žiadať o predčasné zaplatenie pohľadávky pre neplnenie splátok (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo 75/2007), v takom prípade by sa každá jednotlivá splátka premlčovala samostatne vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa lehoty splatnosti jednotlivých splátok. Napokon žalobca uviedol, že súd prvej inštancie nerozhodol o čiastočnom späťvzati návrhu (žaloby), ktoré učinil žalobca podaním zo dňa 18.01.2016.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Po vydaní rozhodnutia súdu prvej inštancie a podaní odvolania žalobcom došlo k zmene právnej úpravy sporového konania, keď dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý okrem iného zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (O.s.p.). V prechodných ustanoveniach (§ 470 ods. 1, ods. 2) CSP stanovil, že ak neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, avšak s tým, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V zmysle tohto ustanovenia odvolací súd posudzoval včasnosť a dôvodnosť odvolania podľa ustanovení O.s.p. účinných v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie. Procesne postupoval odvolací súd už podľa nových procesných ustanovení CSP.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

6. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že právny vzťah založený medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným zmluvou o poskytnutí účelovej pôžičky z 21.04.2011 (resp. z 29.04.2011) je vzťahom spotrebiteľským, keď bol založený spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou medzi právnym predchodcom žalobcu ako dodávateľom pri jeho podnikateľskej činnosti a žalovaným ako fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci podnikania, povolania, či svojho zamestnania (svedčí o tom aj údaj v zmluve, kde je ako účel spotrebiteľského úveru uvedené „výmena okien, rekonštrukcia kúpeľne“ bytu žalovaného). Súd prvej inštancie preto na tento právny vzťah správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní - to napokon nespochybnil ani žalobca v odvolaní. Súd prvej inštancie tiež správne považoval predžalobnú upomienku zo dňa 29.02.2012 za vyhlásenie predčasnej splatnosti celej pohľadávky podľa § 565 Občianskeho zákonníka a napokon súd prvej inštancie postupoval správne

podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, keď ex offo preskúmal, či nie je pohľadávka žalobcu premlčaná.

7. Podľa § 100 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110).

8. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

9. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

10. Podľa § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy (v súčasnosti § 53 ods. 9), ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

11. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté, alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

12. Súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu predčasne vyvodil záver, že premlčacia doba podľa § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka začala plynúť v deň zročnosti prvej splátky, ktorú žalovaný nezaplatil riadne a včas, teda 20.10.2011. Ustanovenie § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka síce stanovuje ako začiatok premlčacej doby deň zročnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal zročným celý dlh (teda nie deň vyhlásenia predčasnej splatnosti celého dlhu), avšak neurčuje, že to má byť deň zročnosti prvej splátky, ktorá nebola riadne uhradená. Odvolací súd zhodne s Najvyšším súdom Českej republiky, ktorého rozhodnutie citoval v odvolaní žalobca (sp. zn. 21 Cdo 456/2006), má za to, že pre splatnosť celej pohľadávky nie je významné, kedy najskôr mohol veriteľ požiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky z dôvodu jeho omeškania so splátkami, ale kedy, po neuhradení ktorej splátky sa rozhodol toto svoje oprávnenie skutočne využiť. Zo spisu nevyplýva, že by práve splátka, ktorá bola splatná dňa 20.10.2011, bola tou splátkou, pre neuhradenie ktorej sa stal zročným celý dlh. Tento predpoklad súd prvej inštancie založil len na tom, že právny predchodca žalobcu by mohol (ak by to bolo dohodnuté v zmluve) najskôr vyhlásiť predčasnú splatnosť celej pohľadávky po troch mesiacoch od omeškania s úhradou tejto splátky (§ 565 v spojení s § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka), avšak nezisťoval, či tomu tak skutočne bolo. Len zo samotnej predžalobnej upomienky zo dňa 29.02.2012 (bez upozornenia, na ktoré táto upomienka odkazuje, a ktoré nepredložil žalobca ani žalovaný) nie je zrejmé, neuhradenie ktorej splátky bolo dôvodom vyhlásenia predčasnej splatnosti. Záver, že to bola splátka, splatná dňa 20.10.2011, bol teda predčasný. Na ustálenie dátumu začatia plynutia premlčacej doby je potrebné doplniť dokazovanie buď vyžiadaním (od oboch strán sporu) upozornenia, ktoré predchádzalo predžalobnej upomienke z 29.02.2012, alebo - ak tento dôkaz nebude k dispozícii - inými dôkazmi. Aj keď v prípade spotrebiteľských zmlúv zákon ukladá súdu skúmať premlčanie ex offo, skutkové okolnosti, vedúce k záveru o premlčaní, by mala preukazovať tá strana, ktorej je premlčanie na prospech (tým nie je dotknuté ustanovenie § 295 CSP). Ak nebude možné zistiť, pre neuhradenie ktorej splátky vyhlásil právny predchodca žalobcu predčasnú splatnosť dlhu, nebude možné ani konštatovať, že premlčacia doba uplynula (s istotou možno povedať len to, že premlčacia doba začala plynúť dňom splatnosti niektorej zo splátok pred 29.02.2012).

13. Aj keď podľa § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka nemožno (platne) vyhlásiť predčasnú splatnosť celého dlhu v spotrebiteľských vzťahoch skôr než tri mesiace od splatnosti splátky, pre ktorej omeškanie je predčasná splatnosť celého dlhu vyhlásená, nie je možné z toho vyvodzovať, že v každom prípade v deň vyhlásenia predčasnej splatnosti uplynuli aspoň tri mesiace od splatnosti splátky, pre ktorej omeškanie je vyhlásená predčasná splatnosť, a teda, že premlčacia doba (keďže sa má podľa § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka začať dňom zročnosti tejto splátky) musela začať aspoň tri mesiace pred dňom vyhlásenia predčasnej splatnosti. Takýto záver by bol nesprávny napríklad v prípade, ak by veriteľ (hoci v rozpore s ustanovením § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka) vyhlásil predčasnú splatnosť celého dlhu ihneď po neuhradení niektorej zo splátok, nečakajúc na uplynutie trojmesačnej lehoty.

Pre ustálenie dňa začatia plynutia premlčacej doby je preto nevyhnutné zistiť, pre neuhradenie ktorej splátky veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť celej pohľadávky (s výnimkou situácie, keď už od vyhlásenia predčasnej splatnosti do podania žaloby na súde uplynuli tri roky, k čomu v posudzovanej veci nedošlo).

14. Súd prvej inštancie - vzhľadom na svoj vyššie uvedený právny názor, že došlo k premlčaniu žalobcom uplatnenej pohľadávky - nevykonal dokazovanie k tomu, pre neuhradenie ktorej splátky právny predchodca žalobcu vyhlásil predčasnú splatnosť celej pohľadávky voči žalovanému, ale tiež k tomu, či vyhlásenie predčasnej splatnosti bolo v súlade so zákonom, a teda, či bolo platné.

15. Zo spisu (č.l. 34) ďalej vyplýva, že dňa 18.01.2016 o 18:06 hodine bolo súdu prvej inštancie do elektronickej podateľne doručené ospravedlnenie neúčasti žalobcu na pojednávaní, ktoré bolo nariadené na deň 19.01.2016 o 11:00 hod. Toto ospravedlnenie obsahovalo aj čiastočné späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 589,01 eur s príslušenstvom, o ktorom však súd prvej inštancie nerozhodol a rozsudkom zamietol návrh (žalobu) bez rozhodnutia o späťvzatej časti. Tým súd prvej inštancie znemožnil obom stranám, aby uskutočňovali svoje procesné práva (žalobca právo disponovať žalobou a žalovaný právo vyjadriť sa k čiastočnému späťvzatiu žaloby), pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, čo je takisto dôvodom pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP).

16. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní rozhodne o čiastočnom späťvzatiu žaloby žalobcom (podanie z 18.01.2016), doplní dokazovanie tak, ako je uvedené vyššie v bodoch 12 a 14, následne opätovne posúdi premlčanie a (v prípade, že premlčanie nebude možné jednoznačne konštatovať) posúdi, či vyhlásenie predčasnej splatnosti dlhu právnym predchodcom žalobcu bolo v súlade so zákonom (a teda či bolo platné), prípadne posúdi platnosť samotnej zmluvy medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným a naplnenie zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vzhľadom k tomu, že z tlačiva označeného ako „Žiadosť a zmluva o poskytnutí účelovej pôžičky“ sa javí, že žalovaný dňa 19.04.2011 vyplnil iba svoje údaje a časť VI tlačiva - výšku pôžičky a dobu splácania, kým ostatné údaje vrátane úrokovej sadzby doplnil veriteľ v časti VIII až dňa 21.04.2011 (alebo 29.04.2011), teda až po podpise žiadosti/zmluvy žalovaným. Po vyhodnotení týchto skutočností súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne, pričom rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).